

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.10.2015, sp. zn. 22 Cdo 3325/2013, ECLI:CZ:NS:2015:22.CDO.3325.2013.1

Číslo: 98/2016

Právní věta: Podání účastníka učiněné vůči soudu v elektronické podobě prostřednictvím datové schránky je doručeno okamžikem, kdy bylo podání dodáno do datové schránky soudu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.11.2015

Spisová značka: 22 Cdo 3325/2013

Číslo rozhodnutí: 98

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Datové schránky, Doručování

Předpisy: § 1 odst. 1 písm. a) předpisu č. 300/2008Sb.
§ 17 odst. 1 předpisu č. 300/2008Sb.
§ 18 odst. 1 předpisu č. 300/2008Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 14. 3. 2013, sp. zn. 27 Co 648/2012, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v Nymburce rozsudkem ze dne 20. 9. 2012, č. j. 10 C 82/2010-293, zrušil podílové spoluvlastnictví účastníků k nemovitostem v k. ú. K., a to domu postavenému na pozemku parc. č. st. 254 a pozemkům parc. č. st. 254, parc. č. 1005/1, parc. č. 1005/2, parc. č. 1006/3, parc. č. 1010, parc. č. 1012, parc. č. 1013/1 a parc. č. 1013/2, a dále k nemovitostem v k. ú. L., a to domu postavenému na pozemku parc. č. st. 1213 a pozemkům parc. č. st. 1213 a parc. č. 621/33 (výrok I.). Do výlučného vlastnictví žalobce přikázal nemovitosti v k. ú. K. (bod II. výroku) a do výlučného vlastnictví žalované přikázal nemovitosti v k. ú. L. (výrok III). Žalované uložil povinnost zaplatit žalobci na vyrovnání podílů částku 141 880 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok IV.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výroky V. a VI.).

2. Krajský soud v Praze jako soud odvolací k odvolání žalobce rozsudkem ze dne 14. 3. 2013, č. j. 27 Co 648/2012-341, změnil rozsudek soudu prvního stupně pouze ve výroku IV. co do lhůty k plnění, když uložil žalované zaplatit žalobci vypořádací podíl do jednoho měsíce od právní moci rozsudku. Ve

zbylém rozsahu rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o nákladech odvolacího řízení.

3. Odvolací soud rozhodl napadeným rozsudkem přesto, že žalobce vzal své odvolání zpět. K tomu odvolací soud uzavřel, že „zpětvzetí odvolání doručované odvolacímu soudu datovou schránkou, které bylo ověřeno dne 13. 3. 2013 ve 21.55 hodin, se do dispozice odvolacího senátu dostalo dne 14. 3. 2013 v 16.00 hodin. Jednání odvolacího soudu bylo skončeno v 9.46 hodin.“

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti rozsudku odvolacího soudu podává žalobce dovolání, neboť se domnívá, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. Splnění předpokladů přípustnosti dovolání spatřuje v tom, že rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky okamžiku doručení podání účastníka do datové schránky soudu, tedy otázky procesního práva, která v rozhodnutí odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena. Podle odvolatele je takové podání doručeno soudu již okamžikem jeho dodání do datové schránky soudu, nikoliv až přihlášením oprávněné osoby do datové schránky či okamžikem, kdy se dostane do „dispozice odvolacího senátu“. Protože zpětvzetí odvolání žalobce bylo dodáno do datové schránky odvolacího soudu dne 13. 3. 2013, nemohl odvolací soud na jednání uskutečněném dne 14. 3. 2013 odvolání projednat, neboť jeho zpětvzetím nastala právní moc rozsudku soudu prvního stupně.

5. Dovolatel dále namítá procesní pochybení soudu prvního stupně, který při vyhlášení rozsudku dne 20. 9. 2012 uložil žalované zaplatit žalobci na vypořádací podíl 283 760 Kč a následně dne 21. 9. 2012 opravila předsedkyně senátu v protokolu o vyhlášení rozsudku tuto částku na 141 880 Kč, bez toho, že by šlo o pouhou písarskou chybu vzniklou při diktování protokolu.

6. Dovolatel napadá i postup odvolacího soudu, který rozhodl o celém předmětu řízení, přestože žalobce svým odvoláním napadl pouze výši vypořádacího podílu a lhůtu k jeho zaplacení.

7. Navrhuje, aby dovolací soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu a řízení podle § 243e o. s. ř. zastavil.

8. Podle žalované je podané dovolání nepřipustné. Odvolací soud v okamžiku rozhodování o odvolání žalobce nevěděl o učiněném zpětvzetí a ani „nebylo v silách administrativy soudu zprávu předat senátu“, jestliže žalobce zpětvzetí dovolání odeslal datovou zprávou ve večerních hodinách den před nařízeným jednáním odvolacího soudu. Bylo procesní odpovědností žalobce informovat odvolací soud o zpětvzetí odvolání včas tak, aby se s ním mohl senát odvolacího soudu seznámit. Není dána ani „subjektivní přípustnost dovolání“ na straně žalobce, když „zrušením rozsudku odvolacího soudu žalobce nedosáhne pro něj příznivějšího výsledku“. Navíc účinky zpětvzetí odvolání upravené v § 222 odst. 1 o. s. ř. vyvolávají v případě, kdy odvolání podal účastník, kterému bylo přiznáno právo na plnění, „stav právní nejistoty“ u účastníka, kterému byla uložena povinnost plnit. V případě, že by dovolací soud shledal dovolání přípustné, navrhuje proto přerušení řízení a podání návrhu na „zrušení ustanovení § 207 odst. 2 o. s. ř. nebo ustanovení § 222 odst. 1 o. s. ř. k Ústavnímu soudu“.

III.

Přípustnost dovolání

9. Podle článku II. - Přejícná ustanovení, bodu 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, účinného od 1. ledna 2014, pro řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použije zákon č. 99/1963 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

10. Podle článku II. - Přejídná ustanovení, bodu 7. zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, účinného od 1. ledna 2013, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů, s výjimkou § 243c odst. 3 zákona, který se užije ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

11. Protože napadené rozhodnutí odvolacího soudu bylo vydáno dne 14. 3. 2013 a dovolací řízení bylo zahájeno 8. 7. 2013, projednal a rozhodl dovolací soud o dovolání žalobce podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“).

12. Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

13. Podle § 241a odst. 1 - 3 o. s. ř. dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh). Důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a že vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení.

14. Rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky okamžiku doručení podání účastníka učiněného vůči soudu v elektronické podobě prostřednictvím veřejné datové sítě. Protože tato otázka nebyla dosud v rozhodování dovolacího soudu vyřešena, je dovolání přípustné.

IV.

Důvodnost dovolání

15. Podle § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (dále jen „zákon č. 300/2008 Sb.“), tento zákon upravuje elektronické úkony státních orgánů, orgánů územních samosprávných celků, státních fondů, zdravotních pojišťoven, Českého rozhlasu, České televize, samosprávných komor zřízených zákonem, notářů a soudních exekutorů (dále jen „orgán veřejné moci“) vůči fyzickým osobám a právníckým osobám, elektronické úkony fyzických osob a právníckých osob vůči orgánům veřejné moci a elektronické úkony mezi orgány veřejné moci navzájem prostřednictvím datových schránek.

Podle § 17 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb., umožňuje-li to povaha dokumentu, orgán veřejné moci jej doručuje jinému orgánu veřejné moci prostřednictvím datové schránky, pokud se nedoručuje na místě. Umožňuje-li to povaha dokumentu a má-li fyzická osoba, podnikající fyzická osoba nebo právnícká osoba zpřístupněnu svou datovou schránku, orgán veřejné moci doručuje dokument této osobě prostřednictvím datové schránky, pokud se nedoručuje veřejnou vyhláškou nebo na místě. Doručuje-li se způsobem podle tohoto zákona, ustanovení jiných právních předpisů upravující způsob doručení se nepoužijí.

Podle § 17 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb. dokument, který byl dodán do datové schránky, je doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu.

Podle § 17 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb., nepřihlásí-li se do datové schránky osoba podle odstavce 3 ve lhůtě deseti dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty; to neplatí, vylučuje-li jiný právní předpis náhradní doručení.

Podle § 18 odst. 1, 2 zákona č. 300/2008 Sb. fyzická osoba, podnikající fyzická osoba a právnická osoba může provádět úkon vůči orgánu veřejné moci, má-li zpřístupněnu svou datovou schránku a umožňuje-li to povaha tohoto úkonu, prostřednictvím datové schránky. Úkon učiněný osobou uvedenou v § 8 odst. 1 až 4 nebo pověřenou osobou, pokud k tomu byla pověřena, prostřednictvím datové schránky má stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný, ledaže jiný právní předpis nebo vnitřní předpis požaduje společný úkon více z uvedených osob.

16. Provádění elektronických úkonů fyzických osob a právnických osob vůči orgánům veřejné moci je upraveno v zákoně č. 300/2008 Sb. [§ 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 300/2008 Sb.]. Tento právní předpis však neupravuje pravidla pro určování okamžiku doručení podání adresovaného účastníkem soudu jako orgánu veřejné moci (§ 18 odst. 1, 2 zákona č. 300/2008 Sb.). Z povahy věci přitom není možné postupovat podle ustanovení § 17 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb., které stanoví, kdy je možno považovat za doručený dokument doručovaný orgánem veřejné moci účastníkovi řízení. Tím je okamžik, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na své oprávnění přístup k dodanému dokumentu. Nelze totiž vázat okamžik doručení na aktivitu samotného soudu, a to za situace, kdy dodáním do datové schránky se podání objektivně i fakticky nachází v jeho dispoziční sféře. Odvozovat doručení takového podání až od přihlášení oprávněné osoby do datové schránky by znamenalo ponechat pouze na rychlosti postupu soudu (osob oprávněných za soud přihlásit se do jeho datové schránky) to, kdy nastanou důsledky podání zamýšlené účastníkem. K doručení podání účastníka učiněného vůči soudu v elektronické podobě prostřednictvím datové sítě proto musí nutně dojít již okamžikem, kdy bylo podání dodáno do datové schránky soudu, a kdy se tak dostalo do dispoziční sféry soudu. Obdobné závěry učinil i Ústavní soud (srovnej např. náleží Ústavního soudu ze dne 10. 1. 2012, sp. zn. [II. ÚS 3518/11](#), uveřejněný na [nalus.usoud.cz](#)) a Nejvyšší správní soud (srovnej usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, sp. zn. [9 Afs 28/2010](#), uveřejněné na [www.nssoud.cz](#)).

17. Podle obsahu spisu bylo podání žalobce učiněné v elektronické podobě, jehož obsahem bylo zpětvzetí odvolání, dodáno do datové schránky odvolacího soudu 13. 3. 2013 v 21.55 hodin. Tím došlo k jeho doručení odvolacímu soudu. Již tímto okamžikem se totiž procesní úkon žalobce dostal do dispozice odvolacího soudu a vyvolal tím zamýšlené důsledky (k tomu srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2001, sp. zn. [20 Cdo 1211/99](#), uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 3/2002). Odvolací soud proto měl postupovat podle § 207 odst. 2 o. s. ř. a odvolací řízení zastavit, když podle § 222 odst. 1 o. s. ř. doručením zpětvzetí soudu nastala právní moc napadeného rozhodnutí, jako kdyby k podání odvolání nedošlo. Jestliže tak odvolací soud neučinil a následující den odvolání projednal a rozhodl o něm tak, že rozsudek soudu prvního stupně zčásti potvrdil a zčásti změnil s tím, že odvolacímu senátu bylo zpětvzetí předloženo až po skončení jednání, dopustil se nesprávného právního posouzení otázky okamžiku doručení procesního úkonu účastníka řízení.

18. Vzhledem k těmto závěrům se již dovolací soud nezabýval dalšími námitkami žalobce, směřujícími do procesního postupu nalézacích soudů při rozhodování o rozsahu odvolacího řízení a výši přiznané náhrady za vypořádací podíl.

19. Dovolací soud neshledal ani důvod pro předložení věci Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení ustanovení § 207 odst. 2 o. s. ř. a § 222 odst. 1 o. s. ř. Důvodem pro takovýto postup soudu je podle čl. 95 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, a § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu závěr, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s

ústavním pořádkem. Označená ustanovení o. s. ř. obsahují popis logických důsledků zpětvzetí odvolání v podobě povinnosti soudu zastavit odvolací řízení a vyjádření okamžiku nabytí právní moci napadeného rozhodnutí. Tato ustanovení nemohou vyvolat „stav právní nejistoty“ účastníků řízení a nejsou v rozporu s ústavním pořádkem, a to ani s ohledem na fikci, že nenastal suspenzivní účinek podaného odvolání. Jestliže totiž podá odvolání účastník, který se žalobou domáhá určitého plnění (žalobce), nedojde vůbec k odkladu právní moci rozhodnutí v té části, ve které bylo jeho žalobě vyhověno. K podání odvolání proti této části rozhodnutí totiž žalobce není subjektivně legitimován.

20. Vzhledem ke shora uvedenému dovolací soud napadené rozhodnutí odvolacího soudu zrušil podle § 243e odst. 1 o. s. ř. a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2, věta první, o. s. ř.). Odvolací soud v dalším řízení rozhodne o návrhu žalobce na zpětvzetí odvolání a rozhodne i o nákladech tohoto dovolacího řízení.